

BORKOVANY

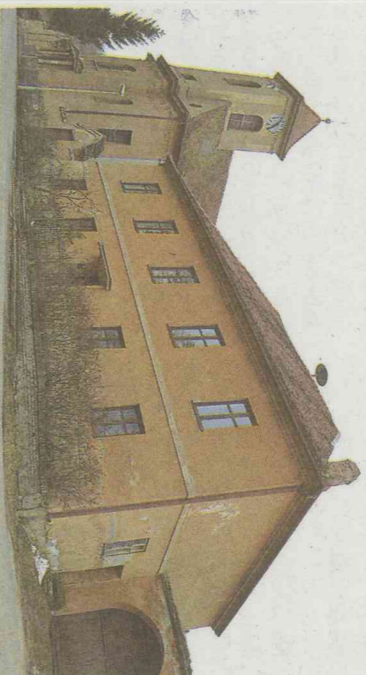
Při osvobozování měli sovětské vojáky popito

Starší a střední generace má ještě v živé paměti filmy a propagandu, které sovětské osvoboditele z 2. světové války líčily výhradně jako čestné hrdiny bez bázně a hany.

V písemných pramenech se píše, že Lihovar v nedalekých Martinicích shořel již 18. dubna, tedy den před zahájením bojů o Borkovany. Ne však docela, zapálili jej Němci, kteří předtím z Lihovaru takticky ustoupili a nechali tam pro sovětské vojákův dostatečné zásoby lihu. V noci se pak vrátili a zcela

opile ruské vojáky pobili. Podle pamětníků byli Rusové tak opilí, že je Němci bez použití stíelných zbraní pobili polními lopatkami a bodáky.

Všechny písemné prameny, vyjma oficiální kroniky obce Borkovany i pamětníci, shodně hovoří o značné opilosti prakticky všech ruských vojáků, kteří se účastnili osvobozování Borkovan. Tento fakt se nepřiznává projevovatel. Na výkonnosti útočících vojsk, na jejich narůstajících ztrátách a především potom na mnoha incidentech s místními lidmi - vyhrožování zastelením, krádež, rabování a znásilňování nevyjímá.

KOSTEL JE DOMINANTOU OBCE. Kostel Nanebevzetí Panny Marie byl vybudován roku 1741. Vedle kostela stojí fara, přibližně zde farář František Trtlík, který obhospodřuje také farnost Klobouky, Krumvíř a Hostěradky.

Foto: Jiří Holobrdáček

Obec vydala nejméně osmnáct pohlednic

Co se týká propagace Borkovan, vsadila obec především na pohlednice.

Jak uvedl starosta Radek Valenta, vydává obec pohlednice poměrně často.

Převažují motivy s borkovan-skými kraslicemi, ale i pohledy na obec, včetně leteckých fotografií, ale objevil se i betlém v podání borkovanských dětí. Ten vytváří již několik let žáci základní školy, kdy vypracávají a přešívají oděvy na připravovaných dtevených kostrách.

„V minulosti jsme vydali i

kopie historických pohlednic.

Odhadují, že jsme od revoluce vyřadili nejméně 18 druhů pohlednic. Mohou skutečně jen odhadovat, neboť většina z nich je již rozprodána. Nejvíce jsou samozřejmě na obdrží pohledy s motivy kraslic a také pohlednice s obecním znakem – o ty stojí zejména různí sběratelé. Nejvíce se prodá v expozici kraslic, každý si chce odnést nějakou vzpomínku. Poslední pohlednice jsme vydali v roce 2009, aktuálně připravujeme novou edici s leteckými pohledy na obec,“ dodal Valenta.

Mají i významné rodáky

V Borkovanech se narodilo, event. žilo několik významných osobností umělecké i válečné scény.

Dne 24. dubna 1927 se zde narodil malíř Jaroslav Bedřich, absolvent Umělecko-průmyslové školy v Brně. Satirickymi a humornými kresbami často reagoval na neřady své doby. Dominantní v jeho tvorbě byly olejomalby. Svůj život zasvětil krajinářství a venkovským motivům starých domů a uliček. Zemřel 29. července 1987.

Pozdější pilot František Meluzulník přišel na svět roku 1917 dne 3. listopadu. V Borkovanech navštěvoval obecnou školu i měšťanku, poté studoval ve Zlíně Batovu školu práce. Práce úředníka ho odvedla do africké Keni, kde jej zastihl začátek války. V červnu 1940 nastoupil vojenskou službu u British Army v Africe, pak se přihlásil k československému letectvu do Velké

Na tradičních krojovaných hodcích lze ještě spatřit bohaté lidové kroje a tance.

Foto: archiv obce

Stav komunikací je žalostný

Radek Valenta, starosta Borkovan, nastoupil do funkce v listopadu před třemi lety a je to pro něj první volební období v čele obce.

Jakým objemem peněz hospodaříte?

Kdybychom vzali klasický rozpočet bez jakýchkoli dotací a bez nových rozpočtového určení daní, tak se sedmi a půl až osmi miliony korun. Rozpočet se každý rok upravuje podle toho, kolik se nám podaří získat dotací.

Ještě úspěšnější v získávání dotací?

Poměrně dost. Vloni jsme rozjeli obrovskou akci - reaktivaci staré skládky tuhého komunálního odpadu. Je to obrovská lokality, která to tedy leka hřzdila a ohrožovala kvalitou podzemní vody. Podařilo se nám získat 36 milionů bez DPH, takže vloni jsme hospodářili s rozpočtem 53 milionů. Ale byly tam ještě další akce jako kompostárna a jiné drobnosti.

Co jste v obci vybudovali?

Opravili jsme obecní úřad, podarilo se zrekonstruovat místní komunikaci v části Zahumna. Dodělali jsme druhou etapu sportovního areálu, kde máme nový skatepark. Vytvořili jsme parkovací stání u místních komunikací, kde se dá jen těžko zaparkovat. Rozjeli jsme zmiňovanou reaktivaci skládky. Zrealizovali jsme zabezpečení kostela a fary jak mechanicky, tak elektronicky, protože byly

Originální velikonoční kraslice v Borkovanech momentálně vyškrabuje přes 50 žen různých věkových kategorií. A každé nazdobené vajíčko od místních malířek je vlastně originálem. Nenajdete dvě, která se stoprocentně shodují.

„Nejvíce se tomu věnuje starší generace žen. Jejich dcery a vnuky to umí také, ale pracují ně to nedělají, protože finanční ohodnocení už není takové jako dřív,“ přiznal starosta Radek Valenta.

Marie Strachonová kraslice vyškrabuje od dětství, kdy se to naučila od své matky. „Máminka škrabala od patnácti let a jako dítě jsem si to samozřejmě chtěla hned vyzkoušet. Později mě to už tolik nebavilo. Až v pozdějším věku jsem zjistila, že mi to vlastně jde a přirostlo mi to k srdci,“ řekla skromně čtyřicetiletá malířka. V rodné tradici pokračuje i dcera a vnučka, jenže ty na to nemají tolik času jako babička.

Ještě u vás škola a školka? Kapacita školky nestačí, zatímco v základní škole je to jiné. Děti není tolik, navíc některé jezdí jinam. Rodiče se domnívají, že když budou děti dojíždět do školy lepší a kvalitnější. Já si to nemyslím, ale prostě taková je situace. Školka má kapacitu 26 dětí, na vyjímku je tam aktuálně 28 dětí. Ovíšem požadavek je mnohem větší, proto řešíme případné rozšíření na druhou třídu, což se neobejde bez stavebních úprav. Není to jednoduché, musíme řešit i bebariérovost apod., které to neuvěřitelně prodrazdí.

Je u vás vysoká nezaměstnanost? Je to vysoká nezaměstnanost. Měli jsme letos country ball, maskární ples, každé dva roky se koná koší vlna. Ten se střídá s mysliveckou Štěpánskou zápravou. Samozřejmě tu máme hody, velké a malé. Velké v létě o prázdninách vždy v neděli po svátku patronky zdejšího kostela, který je zasvěcen Nanebevzetí Panny Marie. Ty druhé, podzimní, se konají třetí říjnovou nedělí a jedná se už jen o takovou zápravu. Měli jsme zde divadlo od loňského roku občané využívají možnosti zajet si do Brna na muzikál, o to je opravdu velký zájem.

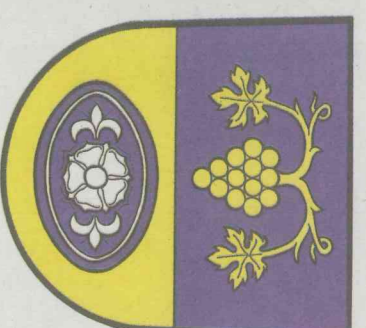
Kraslice jsou výkladní skříní obce

Celý proces vzniku kraslic děve začínal vyfouknutím vejce, nyní Marie Strachonová rými pilníky. Vyhotovit jedno

Marie Strachonová vyškrabala i kraslice s vlnoučím motivem.

Foto: Tereza Hunkarová

V modro-zlaté děleném štítě je nadhore zlatý vlnový hrozen se dvěma svěženými listy po stranách, dole položená mořská púlková kraslice s lemem, ráží a dvěma odvrácenými horními polovinami lilii, vše stříbrné.

Víte, že...

- první písemná zmínka o Borkovanech se vztahuje k založení zábrdovického kláštera v roce 1210, kdy byla ves v listině psána jako Borcouani nebo Borkovan?
- v té době Borkovany daroval zábrdovickému klášteru Lev z Klobouk?
- nejstarší lidská obydlí v tomto regionu jsou archeology datována do mladší doby kamenné, kdy zde bylo velmi husté osídlení, ale také později do doby bronzové?
- první školní budova byla společeně s farou postavena vedle kostela roku 1753? V roce 1883 byla na návrh postavena nová dvoutrádní budova, která však téměř ihned po svém otevření svojí kapacitou nedostačovala.
- u kostela Nanebevzetí Panny Marie byl původně i hřbitov? Ten však po choleře v roce 1831 nedostačoval, a proto byl v témže roce za vesnicí založen hřbitov nový.
- nejvíce utrpěla obec za třicetileté války? Z 57 gruntů zůstalo osazeno pouhých 22, tj. 38,6 % předválečného stavu.
- vinice byly posízeny nejvíce, na katastru obce jich zpusly více než tři čtvrtiny? Přitom borkovanské vinařství bylo velmi významné a vinohrady zde vlastnili i četní brněnsí měšťané.
- maximálního počtu obyvatel obec dosáhla v roce 1930, kdy zde žilo 1373 obyvatel? V současné době má obec asi 780 obyvatel.

Stránku připravila Tereza Hunkarová

celé vajíčko trvá asi hodinu. „Ale nelze škrábat každý den, to se nedá vydržet. Potom vás z toho totiž bolí za krkem i ramena,“ dodala s úsměvem Strachonová. Na vajíčka maluje to, co jí zrovna napadne, vyzkoušela už i vánoční motivy.

V roce 2009 v Borkovanech vybudovali stálov expozici, kde jsou soustředěny kraslice od mnoha místních malířek. Před světem, které by je mohlo poškodit, jsou trvale chráněny ve speciálních temných vitrinách. Expozice je jen jednou částí projektu, druhou bylo vytvoření dlíny lidových tradic, která vznikla přestavěním bývalé kotelny na vývarnou dlinu. K dispozici tam jsou kromě populární keramiky i všechny pomůcky pro tvoření kraslic. „Borkovanské kraslice jsou výkladní skříní naší obce, samozřejmě kamkoliv jedu, nezapomenu vzít nějaké s sebou,“ dodal starosta.